

Matice v NTL

Obsah

1	Moduly na prácu s maticami v knižnici NTL	3
2	Vytváranie matíc	3
2.1	Deklarácia matice	3
2.2	Konštruktor matice	3
2.3	Nastavenie rozmerov matice	4
2.4	kill	4
2.5	NumRows	4
2.6	NumCols	4
2.7	position	4
2.8	swap	4
2.9	MakeMatrix	4
2.10	get	5
2.11	put	5
2.12	conv	5
3	Aritmetické operácie	5
3.1	Sčítanie matíc	5
3.1.1	add	5
3.1.2	sub	5
3.1.3	negate	5
3.2	Násobenie matíc	5
3.2.1	mul	6
3.2.2	sqr	6
3.2.3	power	6
3.2.4	inv	6
4	Riešenia matíc	6
4.1	determinant	6
4.2	transpose	6
4.3	ident	7
4.4	diag	7
4.5	gauss	7
4.6	image	7
4.7	kernel	7
4.8	solve	7
4.9	solve1	7

5	Testovanie a porovnávanie matíc	8
5.1	IsIdent	8
5.2	IsDiag	8
5.3	IsZero	8
5.4	Clear	8
6	Utility routines	8
6.1	CRT	8
6.2	CharPoly	9
7	HNF	9
8	LLL	9
8.1	Exaktné aritmetické varianty	9
8.1.1	Počítanie obrazov a jadier	10
8.1.2	Hľadanie vektora vo zväze	10
8.2	Varianty s pohyblivou desatinou čiarkou	11
8.3	LLL rutiny - syntax	12
8.4	BKZ rutiny - syntax	12
8.5	Ako si vybrať?	13

1 Moduly na prácu s maticami v knižnici NTL

Na prácu s maticami je možné v NTL použiť viacero modulov. Každý z nich má k dispozícii iné funkcie a je vhodný na použitie na iný účel. Základné moduly, ktoré pracujú s maticami sú *mat_GF2*, *mat_RR*, *mat_ZZ*. Existujú aj ďalšie moduly, s ktorými môžeme operovať v rámci matíc: *mat_GF2E*, *mat_ZZ_p*, *mat_ZZ_pE*, *mat_lzz_p*, *mat_lzz_pE*.

- Trieda *mat_GF2*: Matice nad GF(2), čiže trieda narába s celými číslami modulo 2. Táto trieda zahŕňa základné aritmetické operácie, výpočet determinantu, výpočet inverznej matice, riešenie nesingulárnych systémov (systems of linear equations), a úpravu matíc pomocou Gausovej eliminácie.
- Trieda *mat_GF2E*: Trieda narába s rozšíreným poľom/okruhom nad GF2: Táto trieda má tie isté metódy ako GF2.
- Trieda *mat_RR*: Matice nad RR, čiže trieda narába s reálnymi číslami. Táto trieda zahŕňa základné aritmetické operácie, výpočet determinantu, výpočet inverznej matice, riešenie nesingulárnych systémov (systems of linear equations).
- Trieda *mat_ZZ*: Matice nad ZZ, čiže trieda narába s veľkými celými číslami. Táto trieda má tie isté metódy ako *mat_RR*.
- Trieda *mat_ZZ_p*, *mat_ZZ_pE*, *mat_lzz_p*, *mat_lzz_pE*: Pri *ZZ_p* sa jedná o veľké celé čísla modulo p, pri *ZZ_pE* sa jedná o rozšírenie poľa/okruhu nad *ZZ_p*, pri *lzz_p* sa jedná o celé čísla mod p s jednoduchou presnosťou (single precision), pri *lzz_pE* sa jedná o rozšírenie poľa/okruhu nad *lzz_p*. Všetky tieto triedy majú rovnaké metódy ako matice nad GF2.
- Trieda *mat_poly_ZZ*, *mat_poly_ZZ_p*, *mat_poly_lzz_p*: Rutiny na výpočet charakteristických polynómov matíc sú *mat_poly_ZZ*, *mat_poly_ZZ_p*, *mat_poly_lzz_p*.

Všetky názorné príklady budú znázornené modulom *mat_GF2*. V prípade, keď sa jedná o výnimku, to bude označené pri danej metóde či funkcii.

2 Vytváranie matíc

2.1 Deklarácia matice

Deklarácia matice: Vytvorí sa matica M rozmerov 0 x 0 nad T. Pričom T môže byť ZZ,RR atď...

```
mat_T M;
```

2.2 Konštruktor matice

Inicializuje sa n x m matica M, pričom T môže byť ZZ,RR atď...

```
mat_T M(INIT_SIZE_TYPE, long n, long m);
```

2.3 Nastavenie rozmerov matice

Nastavenie matice na n riadkov krát m stĺpcov:

```
void SetDims(long n, long m);
```

Nastaví M na $n \times m$. Ak sa zmení počet stĺpcov (m), pôvodné miesto sa uvoľní a nové miesto v pamäti sa inicializuje a matica sa realokuje. Napríklad nastavenie matice M na 10×20 : *M.SetDims(10, 20);*

Na riadok môžeme pristupovať cez $M[i]$, kde i je index žiadaného riadku s indexovaním od 0, alebo ako $M(i)$, pri indexovaní od 1. A na prvok v matici môžeme pristupovať protredníctvom $M[i][j]$, (indexovanie od 0), alebo $M(i, j)$, (indexovanie od 1).

Rozmery matice je možné zmeniť. Pokiaľ sa nemení počet stĺpcov, matica sa iba zmení na veľkosti ako vektor, a žiadne informácie nie sú stratené. Ak sa zmení počet stĺpcov, tak je matica porušená a následne sa nová vytvorí.

2.4 kill

```
void kill();
```

$M.kill()$ Uvoľní pamäť a nastaví maticu na 0×0 .

2.5 NumRows

```
long NumRows() const;
```

$M.NumRows()$ Vráti počet riadkov M .

2.6 NumCols

```
long NumCols() const;
```

$M.NumCols()$ Vráti počet stĺpcov M .

2.7 position

```
long position(const vec_T& a) const;
```

Vráti index vektoru a , ak sa v matici nachádza. Vráti -1 ak sa tam nevyskytuje; ekvivaletne `rep(*this).position(a)`.

2.8 swap

```
void swap(mat_T& X, mat_T& Y);
```

Vymenia sa X a Y (vymenením pointrov)

2.9 MakeMatrix

```
void MakeMatrix(mat_T& x, const vec_vec_T& a);
```

Skopíruje a do x , kontrolujúc či je a "štvorcová"

2.10 get

```
GF2 get(long i, long j) const;
```

Vráti záznam z pozície (i, j) , s indexovaním od 0. Pracuje iba s GF2.

2.11 put

```
void put(long i, long j, GF2 a);
```

Zapíše na pozíciu (i, j) hodnotu a, pri indexovaní od 0. Pracuje iba s GF2.

2.12 conv

```
void conv(mat_GF2& X, const vec_vec_GF2& A);  
mat_GF2 to_mat_GF2(const vec_vec_GF2& A);
```

Skonvertuje vektor `vec_GF2` na maticu. Pracuje iba s GF2.

3 Aritmetické operácie

3.1 Sčítanie matíc

Na sčítanie a odčítanie matíc slúžia funkcie *add*, *sub*, *negate*. Tieto funkcie sa dajú použiť, pre všetky dátové typy, ktoré v NTL reprezentujú matice (okrem `mat_ZZp`). Tak isto slúžia aj klasické operátory $+$, $-$, $+=$, $-=$, $++$, $--$.

3.1.1 add

```
void add(mat_GF2& X, const mat_GF2& A, const mat_GF2& B); // X = A + B
```

Do premennej `mat_GF2 X`, priradí súčet matíc `mat_GF2 A + mat_GF2 B`.

3.1.2 sub

```
void sub(mat_GF2& X, const mat_GF2& A, const mat_GF2& B); // X = A - B
```

Do premennej `mat_GF2 X`, priradí rozdiel matíc `mat_GF2 A - mat_GF2 B`. Iba v prípade matíc nad GF2 a nad GF2E sa rozdiel matíc rovná súčtu matíc a teda $X = A - B = A + B$.

3.1.3 negate

```
void negate(mat_GF2& X, const mat_GF2& A); // X = -A
```

Do premennej `mat_GF2 X`, priradí negáciu matice `mat_GF2 A`. Iba v prípade matíc nad GF2 a nad GF2E sa negácia matice rovná matici samej a teda $X = -A = A$.

3.2 Násobenie matíc

Na násobenie matíc sa používa operátor $*$, $*=$. Na násobenie a umocňovanie sa používajú aj funkcie *mul*, *sqr*, *power*, *inv*.

3.2.1 mul

```
void mul(mat_GF2& X, const mat_GF2& A, const mat_GF2& B); // X = A * B
```

Do premennej *mat_GF2 X*, priradí výsledok násobenia matíc *mat_GF2 A*, *const mat_GF2 B*.

```
void mul(vec_GF2& x, const mat_GF2& A, const vec_GF2& b); // x = A * b
```

Do premennej *vec_GF2 x*, priradí výsledok násobenia matice a vektora *mat_GF2 A*, *const vec_GF2 b*.

```
void mul(mat_GF2& X, const mat_GF2& A, GF2 b); //X = A * b
```

Do premennej *mat_GF2 X*, priradí výsledok násobenia matice a čísla *mat_GF2 A*, *GF2 b*.

3.2.2 sqr

```
void sqr(mat_GF2& X, const mat_GF2& A); // X = A*A
```

Do premennej *mat_GF2 X* priradí druhú mocninu *mat_GF2 A*.

3.2.3 power

```
void power(mat_GF2& X, const mat_GF2& A, long e);
```

Do premennej *mat_GF2 X* priradí *long A^e*, *e* môže byť aj záporné, vtedy musí byť *A* nesingulárna.

3.2.4 inv

```
void inv(GF2& d, mat_GF2& X, const mat_GF2& A); // X = A^{-1}.
```

Do premennej *mat_GF2 X* priradí inverznú maticu, ak *A* je matica *n x n* a determinant *d = det(A)* *GF2 d* je rôznyi od nuly. $X = A^{-1}$

4 Riešenia matíc

Vo všetkých moduloch je možné používať na riešenie matíc funkciu *solve*. Môžeme na ne použiť funkcie, ktoré sú nápomocné pri výpočte riešenia matice: *determinant*, *transpose*, *ident*, *diag*, *gauss*, *image*, *kernel*.

4.1 determinant

```
void determinant(GF2& d, const mat_GF2& A); // d = det(A)
```

Do premennej *GF2 d*, priradí determinant matice *A* *mat_GF2 A*.

4.2 transpose

```
void transpose(mat_GF2& X, const mat_GF2& A); // X = {A}^T
```

Do premennej *mat_GF2 X*, sa transponuje matica *A* *mat_GF2 A*. $X = A^T$

4.3 ident

```
void ident(mat_GF2& X, long n); // X = In
```

Do premennej *mat_GF2* *X* priradí jednotková matica veľkosti $n \times n$. $X = I_n$

4.4 diag

```
void diag(mat_GF2& X, long n, GF2 d); // X = D
```

Do premennej *mat_GF2* *X* priradí matica veľkosti $n \times n$ s diagonálnym elementom *GF2* *d*. Na diagonále bude mať prvky *d*.

4.5 gauss

```
long gauss(mat_GF2& M, long w);
```

Do premennej *mat_GF2* *M* sa priradí matica *M* upravená elementárnymi riadkovými operáciami na stupňovitý tvar. Ak je zadaný voliteľný argument *w*, úprava matice sa zastaví, keď sa prvých *w* stĺpcov nachádza v stupňovitom tvare. Funkcia vráti hodnotu matice (alebo rank prvých *w* stĺpcov). Táto funkcia sa nevyskytuje v moduloch *mat_ZZ* a *mat_RR*.

4.6 image

```
void image(mat_GF2& X, const mat_GF2& A);
```

Riadky matice *X* sú bázou riadkového priestoru *A*. *X* je v stupňovitej forme.

4.7 kernel

```
void kernel(mat_GF2& X, const mat_GF2& A);
```

Vypočíta sa báza pre jadro, pričom *X* je riadkový vektor.

4.8 solve

```
void solve(GF2& d, vec_GF2& x, const mat_GF2& A, const vec_GF2& b);
```

A je $n \times n$ matica, *b* je dĺžkový vektor, ktorý musí mať kompatibilnú dĺžku (dĺžku) s maticou *A*, $d = \det(A)$, $d \neq 0$, vyrieši sa $x \cdot A = b$.

4.9 solve1

```
void solve1(ZZ& d, vec_ZZ& x, const mat_ZZ& A, const vec_ZZ& b);
```

A je štvorcová matica, ak je singulárna, táto rutina nasvätí $d=0$ a skončí, inak vypočíta d, x ako $x \cdot A = b \cdot d$ (*d* je kladné a minimálne). Treba si uvedomiť, že *d* je kladný deliteľ determinantu a v skutku nie je ekvivalentný s determinantom. Táto rutina je deterministická a používa Hensel lifting stratégiu. (Pre spätnú kompatibilitu existuje rutina s názvom *HenselSolve1*, ktorá iba zavolá *solve1*). Táto funkcia je dostupná iba pre modul *mat_ZZ*.

5 Testovanie a porovnávanie matíc

Vo všetkých moduloch je možné matice testovať. Umožňujú to buď klasické operátory `==` a `!=`, alebo funkcie *IsIdent*, *IsDiag*, *IsZero*.

5.1 IsIdent

```
long IsIdent(const mat_GF2& A, long n);
```

Testuje, či A je n x n jednotková matica.

5.2 IsDiag

```
long IsDiag(const mat_GF2& A, long n, long d);
```

Testuje, či X je n x n diagonálna matica s diagonálnym elementom (d mod 2).

5.3 IsZero

```
long IsZero(const mat_GF2& A);
```

Funkcia testuje, či je matica A nulová.

5.4 Clear

```
void clear(mat_ZZ_pE& a);
```

Funkcia zapíše do matice nuly a nezmení jej rozmery.

6 Utility routines

V tejto časti sa nachádza niekoľko užitočných funkcií, ktoré sa vyskytujú iba v niektorých moduloch. Sú tu obsiahnuté rôzne funkcie, ktoré nie sú súčasťou modulov NTL, ktoré sa vyrobili na základe požiadaviek zákazníka.

6.1 CRT

Predpokladajme, že $m_1, m_2, \dots, m_r$ sú navzájom nesúdeliteľné prirodzené čísla, $m_i > 2$ pre $i=1$ až r . Potom každá sústava rovníc:

$$x \equiv a_1 \pmod{m_1}$$

$$x \equiv a_2 \pmod{m_2}$$

.

.

.

$$x \equiv a_k \pmod{m_r}$$

má riešenie x a toto riešenie je jednoznačne určené v modulo $M = m_1 m_2 \dots m_r$.

```
long CRT(mat_ZZ& a, ZZ& prod, const mat_zz_p& A);
```

Funkcia sa nachádza iba v module `mat_ZZ`. Incremental Chinese Remaindering: Ak p je `zz_p` modulus s $(p, \text{prod}) = 1$; CRT vypočíta a' ako $a' = a \bmod \text{prod}$ a $a' = A \bmod p$, s koeficientami z intervalu $(-p * \text{prod} / 2, p * \text{prod} / 2)$; Nastaví $a := a'$, $\text{prod} := p * \text{prod}$, a vráti 1 ak sa hodnota a zmenila.

6.2 CharPoly

```
void CharPoly(ZZX& f, const mat_ZZ& M);
```

f = charakteristický polynóm matice M

7 HNF

Hnf je samostatný modul, ktorý obsahuje iba jednu rutinu na vypočítanie Hermite Normal Form. HNF je forma stupňovitej matice (hornej). Matica M je v hermitovej normálnej forme ak, je horná trojuholníková a žiaden z prvkov nie je záporný. Ak je M štvorcová, tak neobsahuje žiadne nuly na diagonále. Nech je daná štvorcová nesingulárna matica $n \times n$ A, potom existuje unimodulárna $n \times n$ U a $n \times n$ M (v HNF), že $AU = M$.

```
void HNF(mat_ZZ& W, const mat_ZZ& A, const ZZ& D);
```

Vstupná matica A má rozmery $n \times n$ hodnosti m (t.j. $n \geq m$), a D je násobok determinantu sita L obaleného (zahŕňajúceho) riadkami A. W je vypočítaná Hermitová normálna forma matice A, teda W je jedinečná matica $m \times m$, ktorej riadky obalujú L.

8 LLL

Rutiny sú určené pre redukciu bázy zväzu, zahŕňajúc obe metódy: exaktné varianty (pomalé ale presné), varianty s pohyblivou desatinou čiarkou (rýchle ale aproximujúce). Nech $f_1, \dots, f_n$ sú lineárne nezávislé vektory z R^n potom zväz je suma $(u_i * f_i)$, pričom i je 1 až n, kde u_i patrí do Z . Tento zväz je plnohodnotný (full-ranked). f_i su vektory, ktoré tvoria bázu zväzu. determinant zväzu je absolútna hodnota determinantu matice tvorenej z f_i .

8.1 Exaktné aritmetické varianty

LLL redukcia

```
long LLL(ZZ& det2, mat_ZZ& B, long verbose = 0);
```

```
long LLL(ZZ& det2, mat_ZZ& B, mat_ZZ& U, long verbose = 0);
```

```
long LLL(ZZ& det2, mat_ZZ& B, long a, long b, long verbose = 0);
```

```
long LLL(ZZ& det2, mat_ZZ& B, mat_ZZ& U, long a, long b, long verbose = 0);
```

B je matica $m \times n$ (m riadkov n-dĺžkových vektorov). "m" môže byť $<, =, >$ ako "n", riadky nemusia byť lineárne nezávislé. B je transformovaná na LLL-redukovanú bázu zväzu a návratová hodnota funkcie je hodnota "r" matice B. Prvých m-r riadkov matice B je nulových.

Na matici B sú vykonané elementárne riadkové operácie tak, aby nenulové riadky novej B vytvorili LLL-redukovanú bázu pre zväz obalený riadkami starej B. Defaultný redukčný parameter je $\Delta = \frac{3}{4}$, čo znamená že štvorec dĺžky prvého nenulového vektora bázy, nie je väčší než 2^{r-1} krát ako najkratší vektor vo zväze.

det2 je vypočítaný ako štvorec determinantu zväzu. (odmocnia z det2 je celé číslo len, keď $r = n$)

V druhej verzii je U nastavené na transformačnú maticu, takže U je unimodulárna $m \times m$ matica. $U * \text{stará } B = \text{nová } B$. (prvých $m-r$ riadkov z U tvorí bázu /ako pri zväze/ pre jadro starej B)

Tretia a štvrtá verzia povoľujú ľubovoľný redukčný parameter $\Delta = a/b$, kde $1/4 < a/b \leq 1$, kde a a b sú celé kladné čísla. Pre redukovanú bázu parametrom delta, štvorec dĺžky prvého nenulového báзовého vektora nie je väčší ako $\frac{1}{(\Delta - \frac{1}{4})^{r-1}}$ násobok najkratšieho vektora vo zväze. (Schnorr a Euchner nižšie)

Variácie

```
long LLL_plus(vec_ZZ& D, mat_ZZ& B, long verbose = 0);
long LLL_plus(vec_ZZ& D, mat_ZZ& B, mat_ZZ& U, long verbose = 0);

long LLL_plus(vec_ZZ& D, mat_ZZ& B, long a, long b, long verbose = 0);
long LLL_plus(vec_ZZ& D, mat_ZZ& B, mat_ZZ& U, long a, long b,
              long verbose = 0);
```

Toto sú rutiny, ktoré objasnia viac informácií o redukovanej báze. Pokiaľ je r hodnosť B, potom D je vektor dĺžky $r + 1$, teda $D[0] = 1$ a pre $i = 1$ až r , $D[i]/D[i-1]$ je rovnaké ako štvorec dĺžky i -teho vektora Gram-Schmidtovej bázy zhodujúcej sa s (nenulovými) riadkami LLL redukovanej bázy B. Vo všeobecnosti, $D[r]$ je ekvivaletné hodnote $\det^2$ získaného obyčajnými LLL rutinami.

8.1.1 Počítanie obrazov a jadier

```
long image(ZZ& det2, mat_ZZ& B, long verbose = 0);
long image(ZZ& det2, mat_ZZ& B, mat_ZZ& U, long verbose = 0);
```

Počítanie obrazu B použitím "cheap"verzie LLL: poskytuje zvyčajnú "redukciu veľkosti", a iba vymení vektory pokiaľ sú nájdené lineárne závislosti. Ako aj v predošlých LLL rutinách, návratová hodnota je hodnosť r matice B a prvých $m-r$ riadkov budú nula. U je unimodulárna (unimodulárna = celočíselná matica ktorej determinant je ± 1) $m \times m$ matica kde platí, že $U * \text{stará } B = \text{nová } B$. $\det^2$ determinant zväzu umocnený na druhú (v praxi je do absolútna hodnota determinantu vektorov, ktoré tvoria bázu zväzu, a ešte umocnené na druhú).

Treba s pripomenúť, že prvých $m-r$ riadkov U tvoria bázu (ako zväz) pre jadro starej B. Toto je adekvátny praktický algoritmus na počítanie jadier. Niekoľko môže tiež aplikovať `image()` na jadro, kvôli kratším báзовým vektorom pre jadrá (nie sú lineárne závislosti, ale redukcia veľkosti môže pomôcť). Pre každé kratšie jadrové báзовé vektory sa môže aplikovať `LLL()`.

8.1.2 Hľadanie vektora vo zväze

```
long LatticeSolve(vec_ZZ& x, const mat_ZZ& A, const vec_ZZ& y, long reduce=0);
```

Toto testuje, či pre dané A a y existuje x, aby $x * A = y$. Ak áno x je riešením a návratová hodnota je 1, inak x ostane nezmenené a návratová hodnota je 0.

Voliteľný parameter *reduce* ovláda kvalitu výsledného vektora. Pokiaľ riadky matice A sú lineárne závislé, je mnoho riešení, pokiaľ nejaké existujú. Hodnota *reduce* obmedzenia ovláda množstvo námahy, ktorá vstupuje do hľadania krátkého výsledného vektora.

reduce = 0: žiadne špecifické úsilie nevstupuje do hľadanie krátkého riešenia

reduce = 1: Jednoduchý algoritmus redukcie veľkosti beží na $\text{jadre}(A)$, toto je rýchle a môže postúpiť ku kratšiemu riešeniu ako defaultne, ale nie veľmi blízko k optimu.

reduce = 2: LLL algoritmus beží na $\text{jadre}(A)$, toto môže značne pomalšie ako ostatné voľby, ale postupuje k riešeniam, ktoré sú evidentne bližšie k optimu. Presnejšie, ak $\text{jadro}(A)$ má hodnotu k , potom štvorec dĺžky získaného riešenia, nie je väčší ako $\max(1, 2^{k-2})$ krát oproti optimálnemu riešeniu. Toto núti použiť jemnú variáciu Babai's algoritmu, algoritmu najbližšieho vektora.

Pravdaže, pokiaľ riadky A sú lineárne nezávislé, potom hodnota obmedzenia je irelevantná a teda riešenie (pokiaľ existuje) je jedinečné.

8.2 Varianty s pohyblivou desatinou čiarkou

Existuje množstvo LLL variantov s pohyblivou desatinnou čiarkou: je možné si vybrať presnosť, ortogonalizačnú stratégiu a redukčnú podmienku. Široká rozmanitosť výberu sa môže zdať mätúca, pozri návod "Ako si vybrať".

Presnosť

- FP - double
- QP - quad_float
- XD - xdouble
- RR

Ortogonalizačná stratégia

- Klasická Gramm-Schmidt ortogonalizácia používa klasické metódy pre výpočet G-S orto. Je rýchla ale náchylná na problémy so stabilitou. Táto stratégia bola prvý krát predložená Snorchlom a Eunuchom.
- Givensova ortogonalizácia je o čosi pomalšia, ale vo všeobecnosti stabilnejšia no najpreferovanejšia ortogonalizačná stratégia

Redukčná podmienka

- Klasická LLL redukčná podmienka
- Bloková Korkin-Zolotarevova redukcia. Je pomalá, ale postupuje ku kvalitnejšej báze.

8.3 LLL rutiny - syntax

```
long
[G_]LLL_{FP,QP,XD,RR} (mat_ZZ& B, [ mat_ZZ& U, ] double delta = 0.99,
                        long deep = 0, LLLCheckFct check = 0, long verbose = 0);
```

Zátvorky [...] naznačujú voliteľnosť a ... naznačujú výber z viacerých alternatív. Návratová hodnota je hodnota matice B. (ale if check != 0). Voliteľný prefix G_ indikuje, že sú používané Givensove rotácie, v opačnom prípade je použitý Gram-Schmidt. FP, QP, XD, RR určujú presnosť. Ak je zvolený parameter U, vypočíta sa transponovaná matica: $U^* \text{stará\_B} = \text{nová\_B}$. Voliteľný parameter "delta" je redukčný parameter, ktorý môže byť nastavený v rozsahu od 0.5, vrátane, po 1. Nastavením na hodnotu blízku k jednej sa skrakuje vektor a tiež sa zlepšuje stabilita a zvyšuje čas. Doporučená hodnota je 0.99. Voliteľný parameter "deep" je možné nastaviť na hocaké celé číslo, ktoré umožňuje "hlbkové vkladanie" riadku k do riadku i do hĺbky i alebo do hĺbky $k-i$. Voliteľný parameter "check" je funkciou, ktorá sa volá po každej redukcii veľkosti aktuálnym riadkom ako argumentom. Ak táto funkcia vráti nenulovú hodnotu, LLL procedúra je okamžite ukončená. Je možné, že niektoré lineárne závislosti ostanú skryté kvôli veľkej hodnote matice. V každom prípade, nájdené nulové riadky budú umiestnené na začiatok. Check argument (pokiaľ nie je nulový) by mal byť rutinou s konštantou vec_ZZ& ako argumentom a návratovou hodnotou z check funkcie typu long. LLLCheckFct je definovaný: `typedef long (*LLLCheckFct)(const vec_ZZ&);`

Voliteľný parameter "verbose" sa nastavuje kvôli výpisu výstupov z rutiny. Stavové hlásenie je vypisované zakaždým a báza je voliteľne ukladaná do súboru. Správanie je možné ovládať prostredníctvom globálnych premenných:

```
extern char *LLLDumpFile;
extern double LLLStatusInterval;
```

8.4 BKZ rutiny - syntax

```
long
[G_]BKZ_{FP,QP,QP1,XD,RR} (mat_ZZ& B, [ mat_ZZ& U, ] double delta=0.99,
                             long BlockSize=10, long prune=0,
                             LLLCheckFct check = 0, long verbose = 0);
```

Tieto funkcie sú ekvivalentné s rutinami LLL okrem toho, že sa na nich aplikuje bloková Korkin-Zolotarevová redukcia. Rozdielne parametre:

Voliteľný parameter "BlockSize" špecifikuje veľkosť blokov v redukcii. Vysoké hodnoty dávajú krátke vektory, ale čas výpočtu narastá exponenciálne s dĺžkou bloku. BlockSize by mala byť v rozmedzí od 2 po počet riadkov B. Voliteľný parameter "prune" je nastavovaný na kladné číslo na vyvolanie Volume Heuristic. Toto značne redukuje výpočtový čas a teda dovoľí väčšie bloky, ale kvalita redukcie nie je taká dobrá. Vyššie hodnoty "prune" znamenajú lepšiu kvalitu na úkor času. Ak je prune nastavené na 0, tak sa pruningovanie (obmedzovanie) nevykonáva. Pre bloky veľkosti väčšej alebo rovnaj ako 30 sa obvyčajne používa prune v rozsahu 9 až 16. QP1 variant používa quad_float presnosť na výpočet Gram-Schmidta, ale používa dvojité presnosť v prehľadávacej fáze algoritmu redukcie blokov. Toto vyzerá byť vhodné pre mnohé účely a rýchlejšie ako QP, ktoré používa quad_float presnosť.

8.5 Ako si vybrať?

Zrejme nik nevie ako v skutočnosti funguje LLL algoritmus. Teoretické analýzy sú dlhou cestou opisu, čo sa v skutočnosti deje v praxi. Výber najlepšej varianty pre konkrétnu aplikáciu sa koná spôsobom pokusov a omylov. Prvá vec ktorú treba skúsiť je `LLL_FP`. Je to najrýchlejšia rutina a adaptabilná na mnohé aplikácie. Ak sú problémy s presnosťou, s najväčšou pravdepodobnosťou vyskočí `ErrorMessageBox` (warning-relaxing redcution). Pokiaľ nastali nejaké problémy s pretečením, treba zmeniť príliš veľké číslo (o čom sme informovaný). Pokiaľ ne-nastala ani jedna možnosť, ďalšia vec ktorú môžeme skúsiť je `G_LLL_FP` ktoré používa síce pomalšie, ale stabilnejšie a spoľahlivejšie Givensove rotácie. Toto priblíženie je príjemná vlastnosť, že čísla ostávajú menšie, takže je menej pravdepodobné pretečenie. Pokiaľ sú stále problémy s presnosťou s `G_LLL_FP`, treba skúsiť `LLL_QP` alebo `G_LLL_QP`, ktoré používa kvadratickú presnosť a ďalej `LLL_XD` or `G_LLL_XD`.

Všetky spomínané moduly sa vzťahujú na BKZ varianty. Pri veľmi veľkých maticiach treba skúsiť najprv pomocou `G_LLL_FP` alebo `LLL_XD` na redukciu veľkosti a potom použiť BKZ varianty.